

Q&A Artificial Intelligence in fotowedstrijden van de Fotobond

Er leven veel vragen als het gaat om Artificial Intelligence (AI) en het al dan niet toegestane gebruik daarvan in fotowedstrijden. Het is goed te beseffen dat dit whitepaper betrekking heeft op het inzenden van foto's in fotowedstrijden, door de Fotobond georganiseerd. De Fotobond wijst hiermee dus het gebruik van AI niet af. Integendeel. Het staat iedereen vrij om AI in zijn/haar hobby te gebruiken. Echter binnen de wedstrijdvoorwaarden voor onze wedstrijden hebben we vastgelegd dat we dit niet doen. Maar wat is er nu precies wel (of niet) toegestaan met AI in fotowedstrijden?

Deze Q&A geeft een antwoord op de vragen over AI die nu aan de Fotobond worden gesteld. Aangezien AI nog volop in ontwikkeling is, zal ook deze Q&A worden aangepast zodra dat nodig blijkt te zijn.

Q1: Waarom staat de Fotobond geen AI gegenereerde beelden toe in fotowedstrijden?

A: Fotowedstrijden zijn bedoeld om de kunst van fotografie te promoten, niet om kunstmatige afbeeldingen te beoordelen. AI kan beelden genereren op basis van tekst of een paar aanwijzingen zonder dat de maker technische kennis van fotografie, belichting, compositie of cameragebruik nodig heeft. Dit creëert een ongelijk speelveld ten opzichte van fotografen die wél zelf de beelden fotograferen en bewerken. Daarnaast is een belangrijk reden dat AI beelden genereert waarvan de 'maker' niet zelf de auteur is.

Q2: Is het toegestaan om AI te gebruiken voor het verwijderen van storende beeldelementen?

A: Ja, dat mag. In principe was het altijd al toegestaan om storende beeldelementen weg te halen. Dat gebeurde al met handmatige retouche bij analoge foto's, later digitaal in o.a. Photoshop. Nu dat simpelere gaat met AI gestuurde handelingen, is dat ook nog steeds toegestaan. De artistieke vrijheid in bewerkingen is breed, mits dit geen persfotografie, reportage en journalistiek of bijv. natuur-fotografie betreft.

Q3: Mag ik een 'lucht' in een foto met behulp van AI veranderen?

A: Ja, dat mag. Maar luchtvervangings is alleen toegestaan als de lucht een eigen fotografische creatie is (je bent de auteur van de nieuwe lucht). Luchtvervaarders die gebruik maken van standaardluchten van Photoshop software (of ON1 of andere software) of stockfoto's van derden zijn dus niet toegestaan.

Q4: Mag ik AI toepassen op huidafwijkingen in een portret zonder dat dit als manipulatie wordt gezien?

A: Ja, dat mag, mits het geen onwaarheden creëert in contexten waar de waarheid essentieel is, zoals bv. in journalistieke fotografie. In principe is dit toegestaan vooral als ze het esthetische doel dienen en de foto verbeteren zonder de kerninhoud te veranderen.

Q5: Mag ik neurale filters in Photoshop toepassen, ook al zijn deze AI-gestuurd en kunnen ze een foto veranderen?

A: Ja, dat mag. Mits toegepast op je eigen fotowerk. De creatieve mogelijkheden die met neurale filters gerealiseerd kunnen worden zijn toegestaan. Soms genereren dergelijke filters wel visuele veranderingen die de originele intentie of werkelijkheid kunnen vertekenen, en dat kan in sommige fotogenres ongewenst zijn.

Q6: Mag ik een foto uploaden naar AI en vragen (via een prompt) de betreffende foto te laten verbeteren?

A: In principe kan dat als de foto je eigen werk is en de AI handeling geen substantiële externe beeldelementen toevoegt om de foto te verbeteren.

Q7: Mag ik twee foto's uploaden naar AI en vragen om er één foto van te maken?

A: Ja, dat mag. Mits de twee foto's eigen werk zijn en de samenvoeging van de twee foto's een herkenbaar, op de twee foto's gebaseerd nieuw beeld oplevert, zonder dat externe (AI) beeldelementen zijn toegevoegd.

Q8: Mag ik een aangekocht (stock)beeld gebruiken en verwerken in mijn fotografie en dit presenteren als mijn eigen werk?

A: Nee, dat mag niet (in een fotowedstrijd). Wanneer je een beeld aankoopt, mag je dat gebruiken binnen de licentievooraarden van het aangekochte werk, en afhankelijk van die licentie kun je het in je eigen foto's integreren. Je hebt dus wel gebruiksrechten maar geen auteursrechten. Voor fotografiewedstrijden is gebruik van andermans (stock)beelden niet toegestaan, omdat het als niet eigen werk wordt beschouwd.

Q9: Kan ik een AI-gegenereerd beeld opnieuw fotograferen en dat gebruiken als mijn eigen werk?

A: Nee, dat mag niet. AI gegenereerde (externe) beelden zijn niet toegestaan in fotowedstrijden. Door een AI gegenereerd beeld opnieuw te fotograferen en te claimen dat je dan zelf de fotograaf bent is natuurlijk volstrekt uit den boze.

Q10: Hoe zit het met AI-bewerking vanuit een strikt fotografisch perspectief?

A: Vanuit de traditionele of "enge" definitie van fotografie wordt fotografie gezien als het vastleggen en bewerken van uitsluitend de originele, vastgelegde beeldinformatie. Bij deze strikte interpretatie mag je alleen met oorspronkelijke pixels werken die in het beeld aanwezig zijn, bijvoorbeeld door klonen of handmatig retoucheren. Het gebruik van AI om externe beeldelementen te genereren, zelfs al gaat het om kleine correcties, is niet toegestaan wanneer deze beeldelementen niet van jezelf zijn.

Q11: Wanneer valt AI-bewerking onder "niet eigen beeldmateriaal"?

A: AI creëert beeld op basis van algoritmen en vooraf getrainde datasets, waardoor nieuwe pixels worden gegenereerd. Strikt genomen zijn deze pixels niet direct afkomstig uit het originele beeldmateriaal en worden ze niet uitsluitend gebaseerd op de oorspronkelijke opname, maar door middel van AI-technieken bedacht. Dit wordt beschouwd als "niet-eigen" beeldmateriaal en is in fotowedstrijden niet toegestaan.

Q12: Hoe kunnen organisaties zoals de Fotobond AI-gegenereerde beelden herkennen?

A: Het is op dit moment lastig om AI-gegenereerde beeldelementen direct te identificeren, maar organisaties (ook de Fotobond) geven juryleden het recht om bij twijfel het oorspronkelijke RAW-bestand op te vragen. Dit om het origineel te vergelijken met de bewerkte foto. In sommige fotowedstrijden (zeker internationaal) kan een RAW-bestand verplicht worden gesteld om aan te tonen dat er geen substantieel AI-gegenereerde beeldelementen zijn toegevoegd.

Q13: Wordt RAW-fotografie verplicht gesteld door de Fotobond voor deelname aan wedstrijden?

A: Nee, want er kunnen ook andere originele bestandsformaten (DNG, HEIF en JPEG) zijn die het mogelijk maken de authenticiteit van een beeld te controleren. Bij RAW-bestanden is dit beter te zien, wat moeilijker is dat bij bewerkte Jpeg-bestanden waar originele beeldgegevens kunnen ontbreken. Bij internationale wedstrijden (FIAP/PSA) worden RAW files vaak al verplicht, maar de Fotobond denkt dat er voldoende mogelijkheden zijn om de authenticiteit van een foto te checken indien nodig.

Q14: Is met dit beleid inzake fotowedstrijden de Fotobond niet het 'braafste jongetje van de klas'?

A: Nee, zeker niet. De Fotobond volgt hiermee de internationale afspraken ten aanzien van fotowedstrijden. Zo is onlangs binnen de FIAP (*Fédération Internationale de l'Art Photographique*) met 92 deelnemende landen (waaronder Nederland) unaniem afgesproken dat AI niet toegestaan is in fotowedstrijden. Ook de PSA (*Photographic Society of America*) volgt deze lijn.
